

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Perfectionibvs Moribvsqve Divinis Libri XIV

Lessius, Leonardus

Antverpiae, 1620

Cap. V. Quo modo natura rationalis ad gloriam Dei ordinetur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46817](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46817)

*Quomodo
omnes crea-
tura laudent
Deum.*

*Bonitas cre-
rum consistit
in represen-
tatione diui-
narum per-
fectionum.*

dare & benedicere Creatorem; quia quantum in ipsis est, totam naturam rationalem ad hoc excitant. Hinc fit ut quamvis res creata varios usus habeant in mundo, ratione quorum *bona* dicuntur; præcipua tamen earum bonitas consistat in hac representatione, qua diuinas perfectiones representant. Hæc enim est maxime intrinseca; & sequitur immediate entitatem rei cuiusque: quæ quod est perfectior, eò etiam perfectius Conditoris perfectiones refert. Vnde sicut veritas rerum consistit in conformitate cum arte diuina seu idea secundum quam factæ sunt, à qua tamquam à propria mensura suam speciem acceperunt: ita earum bonitas & primarius usus consistit in representatione perfectionis sui Opificis, ad quem usum principaliter sunt conditæ, ut expresse docet S. Prosper lib. 2. De vocatione Gensium cap. 4. *Cælum, inquit, terra, & mare, omnisque creatura que videri atque intelligi potest, ad hanc præcipue disposita est humani generis utilitatem, ut natura rationalis de tot contemplatione specierum, de experimentis tot bonorum, ad cultum & dilectionem sui imbueretur auctoris, implente omnia Spiritu Dei, in quo vivimus, mouemur, & sumus.* Vnde patet, hunc esse finem rerum immediatum & intrinsecum, (quatenus nimirum res sunt seu esse habent) quo nullus poterat esse nobilior.

Ex his constat, quo modo natura ratione carens ad Deum ut 73 vltimum finem ordinetur; nimirum, quatenus obsequium præstat naturæ rationali in iis quæ ad corporalem vitam pertinent, ut vivere ad beatitudinem promerendam possit; & quatenus illi representat & prædicat gloriam & excellentiam Conditoris.

CAP V T V

Quomodo natura rationalis ad gloriam Dei ordinetur.

*Natura ra-
tionalis di-
plexiter ad
gloriam Dei
ordinatur.*

NATURA rationalis duobus modis considerari potest. Primo, 74 secundum suam entitatem, quatenus est natura talis speciei. Secundo, ut per intellectum & voluntatem est capax Diuinitatis. Si priore modo consideretur, ordinatur ad Dei gloriam communi quadam ratione; sicut & natura ratione carens, nimirum ut per suam entitatem est representatiua diuinarum perfectionum. Multo tamen perfectius eas representat, quam omnes naturæ ratione carentes, quia est imago Diuinitatis; cum illæ tantum se habeant instar vestigij. Vnde Angelica natura cum perfecte se cognoscat, longe

longè altiori modo concipi & cognoscit Deum ex cognitione sui, quam ex cognitione rerum corporalium. Secus est in homine: quia natura animæ suæ parum est ei perspecta, cum solum confuse & pauca quædam de illa cognoscat. Itaque ad cognitionem Dei magis feruiunt ipsi res corporales & sensibiles.

Angelus ex cognitione sua essentia magis cognoscit Deum quam ex cognitione omnium rerum corporalium.

75 Porro hæc obiectiua representatio diuinarum perfectionum, quæ in omnibus rebus, vt res sunt, reperitur, duplici modo ad gloriam Dei pertinet. Primò, Quia in illa consistit quædam gloria Dei externa, multò magis quam gloria Principum sæcularium consistit in splendore & multitudine aulicorum, palatiorum, oppidorum, regionum. Omnes enim res creatæ, siue parvæ siue magnæ, naturâ suâ significant & proclamant potentiam, sapientiam, bonitatem & eminentiam Conditoris, & ad illum realem dependentiæ ordinem habent. Quod sanè magna Deo est gloria. Bona verò Regi subiecta nullam eius perfectionem indicant, nec vllum realem ordinem ad illum habent, sed solum eius dominio vel iurisdictioni, vt ad humanum vsum pertinent, subiecta sunt: & tamen ratione huius dominiij vel iurisdictionis censentur ad gloriam eius pertinere, & ipse tamquam magnus & potens Princeps apprehenditur, quamuis tota illa magnitudo nihil reale sit, sed solum quid imaginarium, vt potè ratio quædam conceptibilis mente, quæ solum apud homines æstimatur.

Obiectiua representatio duplici modo ad gloriam Dei pertinet.

76 Secundò, Hæc obiectiua representatio ad gloriam Dei pertinet, quatenus Angelis & hominibus in via est auxilio ad cognitionem & amorem Dei, & quatenus obtenta beatitudine erit occasio & materia nouæ cognitionis, amoris, gaudij & laudis infra visionem beatificam. Etsi enim Beati Deum immediatè & clarè videbunt, prout est in seipso, eum tamen vi huius visionis amabunt & gustabunt, (in quibus actibus suprema Dei gloria, nostraque beatitudo sita est,) nihilominus illius etiam cognoscent vt refulget in rebus creatis, maxime in celesti patria & Beatorum pulchritudine ac gloria, & ex hac cognitione eum amabunt & laudabunt, & de eo eiusque bonis gaudebunt. Vnde hæc ratione illæ obiectiua representatio seruiet cuidam gloriæ Dei formali (infra visionem beatificam) quæ in illis actibus vitalibus consistet, eritque gloria quædam secundaria.

77 Ex his patet, quomodo natura rationalis secundum suam entitatem considerata ordinetur ad gloriam Dei: nimirum per modum imaginis & representatiui, vt diuinæ perfectiones in ea tamquam

E e e e quam

quam in imagine resplendant, & illa representatio intellectui feruiat ad Dei cognitionem, amorem, & laudem. Nunc videndum quomodo ordinetur ad illam per intellectum. Quod ut intelligatur, Notandum est, quod sicut vivens est præstantius non vivente, ita potentia vitalis præstantior non vitali. Inter omnes autem potentias vitales præstantissima est intellectiva, qua nulla eminentior potest vel animo concipi: per hæc enim natura rationalis, verbi gratia anima nostra, non solum omnium rerum viuas formas & imagines in se concipit, sed etiam est capax Divinitatis; nam lumine gloriæ illustrata & adiuta, format in se viavam imaginem Divinitatis, sitque Deo similis eminentissimo modo possibili: insuper per eandem formaliter transit & penetrat in Deum, & Deus in ipsa novo modo existit, & se ipsi cum omnibus suis bonis communicat, ut omnium dulcedine & pulchritudine perfruatur. Hoc totum fit vi visionis beatificæ. Potentiæ intellectivæ velut focia & suppar accedit voluntas, qua anima toto impetu fertur in bonum intellectu conceptum, ut illi novo modo se uniat, nempe per amorem, & in illud veluti transformetur.

Potentia intellectiva nulla potest cogitari præstantior.

Per visionem & amorem anima intrat in Divinitatem.

Per has duas potentias anima nostra duplici modo, eoque eminentissimo, intrat in Divinitatem; & Divinitas in illam, sitque mutua veluti penetratio & intima unio vitalis inter animam & Deum. Unde ex hac unione mutuoque contactu nascitur in anima ineffabilis quidam dulcedinis sensus seu delectatio, qua infinitam Dei dulcedinem vitaliter coniunctam veluti degustat. Sicut enim cum obiectum conveniens naturæ, sensu percipitur, nascitur statim vitalis quædam suavitas in anima ex conjunctione vitali talis obiecti, quæ suavitas delectatio vocatur: ita eum summum illud obiectum delectabile perfectissimo modo percipitur intellectu, & simul amatur; ex illa presentia & conjunctione vitali perfectissima nascitur vitalis quædam suavitas summa & eminentissima, quæ gaudium dicitur & delectatio.

Ex his patet, naturam rationalem multo sublimiori modo ad gloriam Dei ordinari, quam res ceteras. Primo, Quia per suos actus ita tendit in Deum, ut ipsum immediate attingat, eique vitaliter uniat, & particeps Divinitatis evadat. Secundo, Quia representatio diuinarum perfectionum, quæ fit per illos actus, longè est excellentior quam representatio obiectiva de qua supra dictum est. Illa enim est vitalis & formalis quæ per se sentitur; hæc non est vitalis, nec per se sensibilis, sed obiectiva quasi imaginis mortuæ.

Representatio formalis longè est excellentior quam obiectiva.

Illā

78 Illa naturam rationalem efficit beatam; hæc nihil noui naturæ confert, cum in ipsa naturæ entitate consistat. In illa relucet ipsa Diuinitas perfecte prout est in seipsa, quia per illam clarè, & vt est in seipsa, repræsentatur menti, & ab ea percipitur & sentitur, quod in nulla imagine obiectiua fieri potest: quia impossibile est vt aliquid obiectiue repræsentet essentiam diuinam, vt communiter Theologi docent. Vnde merito in tribus illis actibus suprema Dei gloria extrinseca constituitur.

81 Petes: Quo modo gloria Dei in amore & gaudio constituitur, cum hæc non habeant vim repræsentandi; ac proinde in illis non reluceant diuinæ perfectiones? Respondetur, amorem & gaudium beatificum Beatorum maxime ad gloriam Dei pertinere, quia continent vitalem eminentissimam commendationem & laudem Diuinitatis. Deus enim non potest magis laudari & commendari à Beatis quàm per summum amorem & per summum gaudium: nam per amorem æstimatur ab ipsis vt summum bonum, & omnibus præfertur, & omnia ad ipsum ordinantur: idem fit per summum de ipso gaudium. Vnde hi actus natura sua repræsentant diuinam excellentiam & bonitatem vt est in seipsa; non vt effectus ipsius, (sicut alia res creatæ) sed vt actus vitales repræsentant conditionem obiectorum in quæ tendunt, à quibus speciem suam accipiunt.

82 Porro sicut in his tribus actibus summa Dei gloria, quam ipse potissimum in omnibus suis operibus intendit, sita est; ita in iudicio situm etiam est summum hominis & Angeli bonum, & formalis beatitudo, nam per hos actus omnes beati spiritus supra se infinite eleuati Deoque vniti, fiunt deiformes summa & eminentissima cum Deo similitudine, qua nulla maior animo concipi potest. Vnde insister cuiusdam Diuinitatis in omnem æternitatem fulgebunt, tamquam filij gloriæ & claritatis diuinæ: per eisdem actus omnes se in infinitum expandent, vt tanto bono quantum fas est se exæquent & coextendant, vt totum capere ac comprehendere possint. Non hærebunt exterius quasi in superficie, sed omnes eius profundam ingredientur, & intrabunt in gaudium *Matth. 25.* *Domini sui*, alij plus alij minus, pro magnitudine luminis gloriæ, quod cuique communicabitur: cui profundo immerfi, seipsos & omnia creata amittent, quia omnia alia bona & gaudia ad hoc pelagus bonorum & gaudiorum insat nihil videbuntur. Nulla ipsos in hoc profundo caligo, nulla obscuritas, (sicut nobis in hac vita

Eccc 2

Diui-

Amor & gaudium repræsentant excellentiam diuinam prout est in seipsa.

In istis actibus sita est summum hominis bonum. Et summa Dei gloria. Effectus hominum trium actuum.

Ipsa Diuinitas est a terra mansio & calum calorum Beatis.

Diuinitas in caligine moratur; sed lux & serenitas immensa, quamuis eam plene comprehendere nequeant. Ibi illis erit aeterna mansio & tranquilla securitas absque timore excidendi. Ibi caelum caelorum, cuius comparatione omne creatum terra est. Ibi omnium desideriorum impletio, & omnium desiderabilium possessio ac fructio. Nihil ibi restabit amplius querendum vel desiderandum; quia omnes in Deo omne bonum firmiter possidebunt, & suauissimè perfruentur. Ibi totum munus Sanctorum erit contemplati infinitam Dei pulchritudinem, amare infinitam bonitatem, gustare infinitam dulcedinem, & torrente voluptatis eius impleri, ineffabili gaudio de infinita eius gloria & de omnibus bonis eius & suis exultare. Hinc perpetua laus, & benedictio, & gratiarum actio. Hoc modo omnes Beati in Deo tamquam ultimo fine, omnium votorum suorum compotes, nihil ulterius desiderantes quiescent.

Obiitio sine omnes motus cessabunt.

Hac ratione ipse erit terminus omnium motuum & ministeriorum, quibus natura rationalis ab initio mundi vsque in finem ad salutem dirigitur, qui omnes illo obitio cessabunt; ut sunt motus caelorum, vicissitudines temporum, series generationum, ortus & interitus rerum, omnes elementorum mutationes, omnis sacra & politica gubernatio, omnia Imperia & Regna, omnia hominum studia & labores, omnis Angelica cura & administratio, omnis diabolica tentatio & infestatio, denique etiam ipsius Christi Domini prouidentia & gubernatio qua nunc Ecclesiam regit ut ad salutem perducatur: suscepit enim ipse regendam Ecclesiam à Patre donec omnes inimici eius subiiciantur sub pedibus eius, ut insinuat Apostolus 1. Cor. 15. nempe vsque ad extremum Iudicij diem, quando omnis potestas diabólica abolebitur, & vltimus Christi inimicus mors per resurrectionem gloriofam destructur.

1. Cor. 15. Christum tradet regnum Patri ut ipse in omnibus regnet.

Tunc Dominus tradet regnum, nempe Ecclesiam Sanctorum, quam ipse ad salutem adduxit, Deo & Patri, inquit Apostolus, nempe ut Diuinitas in omnibus regnet, & omnes ipsi Diuinitati sublimissimo modo seruiant, cum nihil aliud in omnem aeternitatem agendum supersit. Consistet autem ista seruitus in contemplatione, amore & gaudio, & aliis actibus qui ex his sequuntur: per hos enim maxime Deus honorabitur & glorificabitur à Sanctis; & per eosdem (si considerentur ut à Deo per lumen gloriae & charitatis donum proueniunt) Deus in ipsis regnabit. Tunc & ipse filius (ut idem Apostolus ait) subiectus erit ei qui subiecit ipsi omnia, ut sit Deus

Deus omnia in omnibus. Subiectus erit, nimirum secundum humanitatem. Modò non ita apparet subiectus Patri, quia occupatur in regenda Ecclesia: tunc verò perspicue apparebit; quia cum Patri regnum tradiderit, completum erit opus salutis nostræ, quod ipsi commissum erat: vnde nihil aliud supererit, quàm vt ipse quoque se totum cum omnibus electis, nempe caput cum corpore, Diuinitatis obsequio & gloria per contemplationem, amorem, gaudium, & aeternam benedictionem, laudem, & gratiarum actionem impendat. Sic Deus erit omnia in omnibus; quia sola Diuinitas (Pater, Filius, & Spiritus) hoc eminentissimo modo in omnibus regnabit & dominabitur, omnium corda & aires animæ plenissime possidens: sola in omnibus omnium votorum & desideriorum completio: sola omnium lux, omnium amor, omnium gaudium, omnium gloria, omnium opulentia, omnium vita, omnium beatitas: sola ita fulgebit & vigebit, & eminebit in omnibus, vt præter ipsam nihil esse videatur, sicut ignis in ferro candente ita eminet, vt præter ignem nihil appareat. Hoc erit regnum futuri sæculi: hoc modo omnes facti erunt participes Diuinitatis, & in eius beatissima fruitione conuiescent. Hoc modo Deus erit vltimus finis, & terminus, & requies Sanctorum.

Quomodo Filius Patri subiectus est, vt scribit.

Deus erit omnia in omnibus multis modis.

CAPVT VI.

Recollectio præcatoria.

87 **F**ILII hominum usquequò graui corde, vt quid diligitis vanitatem, *Psal. 4.*
 & queritis mendacium? Vanitas sunt omnia ista quæ tanto studio sectamini, honores, diuitiæ, voluptates, quorum causa omnes animæ opes, quibus solidæ & aeterna poteratis comparare, frustra expenditis. *Eccl. 1.* Vanitas vanitatum & omnia vanitas, dixit Ecclesiastes ista omnia expertus, & sic mente contemplatus. Merito *vanitas*, quia ad finem ad quem conditi sumus, nihil præsent, sed plerumque etiã plurimum, obsunt. Mendacia sunt omnia ista, promittentia felicitatem, & adferentia miseriam. Verè filij hominum, non filij Dei, qui ista quarunt, mente caeca, cupiditate inconsulta, labore inutili & pernicioso. Non ad ista creati sumus, & in hoc mundo constituti, non in illis situm bonum nostrum, & requies nostra. terrena sunt & temporanea, non possunt animum, cuius

Eeee 3

natura